SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 4. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 15 Februari 1900. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 20:e Årg.

Teresa Carreño.

Bland nutidens kvinliga pianister kan väl ingen bestrida fru Carreño tillhöra första rangens. Hon och Sofie Menter äro sannskyldiga lejoninnor bland dessa, knappast af någon bland deras otaliga konstsystrar öfverträffade i kraft, smidighet och teknisk fulländning. Härmed förenar fru Carreño en fin smak, träffande uppfattning och sydländsk eldighet, hvilken sistnämnda egenskap emellertid stundom förleder henne till för stor kraftutveckling och rapiditet, såsom man märker i föredraget af Beethovens sonater, där den klassiska måttfullheten stundom öfverskrides. Detta fann också en dansk kritiker efter hennes första uppträdande i Skandinavien för nio år sedan, ehuru han går för långt, då han säger att hon spelar Beethoven utan lidelse, fantasi och djup, såsom annan salongsmusik, och att hennes förmåga och begrepp ej sträcka sig längre än till Chopin, Liszt och Rubinstein. Naturligt finner han emellertid, att hon såsom virtuos af första rang framkallar jubel och hänförelse öfverallt. Detta har också varit händelsen här i vår hufvudstad, så ofta fru Carreño låtit höra sig här, och ej minst vid de konserter hon nu i dessa dagar gifvit för i det närmaste fyld salong. Under de nio år, som förflutit sedan hennes första konserterande härstädes, har hennes talang, naturligt nog, ännu mera fullkomnats, särdeles tycka vi i afseende på framställningens storslagenhet. Men lika väldig som hon är i Bach-Tausigs »Toccata och Fuga» lika tjusande och poetisk kan hon vara i Chopins »Berceuse», Beethovens »Andante favori» eller Henselts »Si oiseau j'étais.»

Fru Carreño fängslar ej blott med sin konst utan också med sin personlighet, hvilken äfven imponerade på den ofvannämnde danske kritikern, som beskrifver henne sålunda. Teresa Carreño är mycket vacker, hon har en ren profil, en fin hufvudform, strålande utseende, om än något massivt. Vore hon några år yngre, skulle hon vara bedårande. Det kläder henne lika mycket att sitta vid pianot och låta händerna glida öfver tangenterna och gripa ackorden i djärfva språng, som att med ett leende tacka för den hyllning, som egnas henne. Nu ha åren redan strött rimfrost öfver hufvudet, också har ej hennes lefnad alltid varit en dans på rosor, om än en kedja af konstnärstriumfer. Det porträtt af henne, som vi denna gång lemna, är från hennes senare år.

Teresa Carreño.

Teresa Carreño är född i Venezuela i Sydamerika 1854. Den berömde Simon Bolivar, Sydamerikas befriare, var hennes moders onkel. Redan vid 8 års ålder var hon för sitt pianospel beundrad både i Syd- och Nordamerikas större städer och fick sedan sin musikaliska utbildning i Newyork, der Moritz Gottschalk var hennes lärare. Hon studerade derefter för den franske pianisten Georges Mathias, elev af Chopin. År 1874 gifte sig miss Carreño med den franske violinvirtuosen Emil Sauret, som då uppehöll sig i Venezuela. Derefter hörde man ej af henne i flera år, oaktadt hon tidigt väckt sensation som pianist både i England och Frankrike, till dess hon åter 1889, då länge sedan skild från Sauret, firade stora triumfer på ömse sidor om Atlanten, ej minst i Tyskland, der hon icke förut konserterat. Berlin, Leipzig, Dresden, Wien och en mängd andra stora städer eröfrade hon då med sin eminenta tekniska konst och sitt fängslande temperament. I Köpenhamn spelade hon i april 1890 på en filharmonisk konsert och gaf derpå en egen sådan; likaså 1891 sedan hon detta år första gången konserterat i Stockholm på kgl. operan d. 12—14 mars, här samtidigt med den tyska pianisten, fru Margareta Stern. Vår publik eröfrades fullständigt af fru Carreño vid första uppträdandet, dock fanns ett parti, som satte fru Stern högre

som konstnärinna, alldeles såsom då flere år förut striden gällde, hvilken af fruar Menter och Essipoff, som borde ställas före den andra. Nästa besök hos oss egde rum 1893, då fru Carreño d. 7—12 nov. gaf tre konserter i Musikaliska akademien, entusiastiskt mottagen af en fulltalig publik, oaktadt Nelly Melba samtidigt gästade på operan och fru Sembrich, den också världsbekanta sångerskan, samlat fulla hus på sina konserter nyss förut. Fru Carreño hette nu Carreño-d'Albert, sedan hon samma år ingått äktenskap med den berömde pianisten Eugen d'Albert. Då denne 1895 blef hofkapellmästare i Weimar, skilde han sig från henne för att gifta sig med operasångerskan därstädes Hermine Fink. Allra senast konserterade fru Carreño hos oss vid denna tid 1896, då hon lät höra sig på två konserter i Musikaliska akademien. Det skulle med all säkerhet blifva fullt hus på kgl. operan, om det bereddes oss tillfälle att der få höra den utmärkta konstnärinnan med biträde af orkester. Då detta skrifves, har derom ännu ingenting försports.

Musiken i 19:de århundradet.

II.

I motsats till klassikerna sträfvade romantikerna åt en närmare förbindelse mellan konsten och lifvet, en tanke, som var närbesläktad med den vid samma tid uppblomstrande naturfilosofien. I sammanhang härmed står intresset för forna tiders och nationers kultur och konst. Dessa grundsatser delade också den romantiske musikern. Han lyssnade till naturens röst, vände sig till sagan och berättelsen, befolkade sin värld med andar, tomtar, elfvor och demoner. Så uppstå musikaliska stämningsbilder, dem musiken i detalj afmålar. Därigenom uppstå nya klangverkningar. Komponisternas böjelse för den eller den stämningen utpräglas ock i deras verk.

Webers båda C-dur-symfonier, särskildt den från 1807, visa redan tecken till den skogsromantik, det demoniska element, som fått så vältaligt uttryck i hans operor. *Spohr* och *Mendelssohn* äro romantiker på det sentimentala området. Mendelssohns romantik är mera harmlös än Webers, dess hemvist är elfvornas trollvärld, hvilken han så oförlikneligt skönt tecknat i sin »Midsommarnattsdröm». I denna grundton äro hans båda förnämsta symfonier i A moll (1842) och A dur (1833) stämda. Af hans andra symfonier får man numera vanligen endast i konsertsalerna höra symfonikantaten »Lobgesang», komponerad 1840 till Gutenbergsfesten i Leipzig. *Schumann* trädde 1841 med sin »Frühlings-Symfoni» (B dur) in i symfonikernas led. Redan samma år uppstodo D moll-symfonien och sinfoniettan op. 52. Därpå följde 1845—46 den patetiska stora med Beethoven själsbefryndade symfonien i C dur och 1850 den femsatsiga i Ess dur. Att han bland romantikerna står Beethoven närmast gäller nu för afgjordt. Hvad formens utbildning angår öfverträffas visserligen Schumann af Mendelssohn, men i originalitet och tankedjup lemnar Schumann denne långt bakom sig. Formbildande kraft har den romantiska skolans symfoni ej visat sig ega. Den accepterade Beethovens former, men betecknar dock en andra blomstringstid för symfonien. Emellertid hade i Frankrike beträffande symfonikomposition gjorts den insats som man betecknar med uttrycket »programmusik». *Hector Berlioz* (1803—1869) var den nya riktningens grundläggare. Han ansåg sig för Beethovens andliga arftagare och fattade beslutet att fortsätta symfonien med honom till förebild. Men då han fann, att de Beethovenska symfonierna gingo utöfver hans landsmäns begrepp, gaf han de särskilda satserna i sina symfonier ett bestämdt program. Anmärkas må dock, att en himmelsvid skilnad finnes mellan Beethovens och Berlioz' symfonier, hvad andan i dem beträffar. Detta finner man genast i den för Berlioz' stil så egendomliga »Sinfonie fantastique», med hvilken han 1828 debuterade. I melodiskt hänseende står hans »Harold»-symfoni (1834) högre. Dessa båda symfonier bildade skola. Exemplet af hans symfoni »Romeo och Julia», i hvilken Berlioz gjorde försöket att införa dramatiska scener i symfonien, har däremot tills nu endast funnit tre efterapare (Felicien David: »Öknen», Nicodé: »Hafvet», Mahler: C moll-symfoni). Först efter sin död, som inträffade strax före fransk-tyska kriget, har Berlioz blifvit mera känd och uppskattad.

Såsom symfoniker slöt sig till honom först *Spohr* i sin programsymfoni »Die Weihe der Töne» (1834), på hvilken följde 1841 den »historiska symfonien», 1842 symfonien för dubbelorkester »Irdisches und göttliches im Menschenleben» samt den 9:de och och sista »Die Jahreszeiten». Trots all programmusik förnekar dock aldrig Spohr sin egen musikaliska natur, som låg åt det elegiska och sentimentala. Berlioz' inflytande spårar man bl. a. i Mendelssohns poetiserande konsertouvertyrer och till stor del i Schumanns pianomusik. Som bekant blef emellertid *Franz Liszt* efter Berlioz programmusikens förnämste banérförare. Ny är han däruti, att han öfvergifver de Beethoven'ska formerna och låter formen hos sina egna symfonier bero af det valda programmet. Så är hans »Faust»-symfoni (1855) tresatsig, i det den vill musikaliskt framställa 3 karaktärer — Faust, Gretchen och Mefisto. »Dante»-symfonien (1856) har endast de båda satserna Inferno och Purgatorio. Hans 12 »Symfoniska dikter», som äro byggda på variationskonsten, äro ensatsiga. I valet af sina program visar Liszt större smak än Berlioz. Såsom pianovirtuos eröfrade han hela den musikaliska världen, blef sedan hofkapellmästare i en liten residensstad (Weimar 1847—61), som han snart upphöjde till ett musiklifvets centrum, hängifvet verkande för kännedomen om de klassiska mästarne och på samma gång härold för en klassicismen motsatt riktning. Såsom orkesterkomponist framträdde Liszt först efter det han vunnit världsrykte som pianovirtuos. Trots den eminenta talang, som uppenbarar sig i Liszts orkesterverk och den kolossala kraften i framställningen, är omdömet om värdet af hans orkesterkompositioner ännu deladt.

Under det Liszts symfoniska dikter gjorde epok, var den konstnärliga efterskörden på den stora programsymfoniens område endast ringa. De förnämsta representanterna för denna riktning äro följande: *Joachim Raff*, af hvars 7 symfonier endast de båda programsymfonierna »Im Walde» och »Leonora» hållit sig uppe i konsertsalen, *A. Klughardt*: »Leonora» (den talangfulle komponistens öfriga symfonier höra ej till programmusiken), *J. Rheinberger:* »Wallenstein», *H. Hofmann:* »Frithiof», *C. Goldmarck:* »Ländliche Hochzeit», *Rich. Strauss:* »Aus Italien», *Ph. Scharwenka:* »Traum und Wirklichkeit», *Friedr. Koch:* »Von der Nordsee».

Frankrike har lemnat få bidrag till denna konstart (*Vincent d'Indy:* »Wallenstein»-symfonierna). Till den romantiska skolan (utan program) i nyaste tid kunna räknas *C. Franck*, *Saint-Saëns* och *Widor*. Fransmännen ha utbildat symfonier mera i form af suiten och härutinnan åstadkommit framstående verk. Sådana äro: *Bizet:* »I Rom» och »L'Arlesienne», *Godard:* »Scènes poétiques», *Saint-Saëns:* »Algerienne», *Massenet:* »Scènes pittoresques». — Från Ryssland lemnade bidrag af samma slag äro: *Rimsky-Korsakow:* »Scheherzade» och »Antar» samt *P. Tschaikowsky's* »Manfred». Fästa vi vidare vår uppmärksamhet på ryska orkesterkompositioner, ega vi af *Anton Rubinstein* (1830—94) flere (6) symfonier, deraf »Oceansymfonien» är mest bekant, af Tschaikowsky (1840—93) 6 symfonier, hvaraf den sista, »Symphonie pathétique», efterlemnadt verk, är mycket

spelad. Af honom finnas vidare flere orkester-suiter och -fantasier samt ouvertyrer (ssm. »1812» ouverture solennelle). Andra ryska symfonikomponister äro, utom Rimsky-Korsakow, *Balakirew, Borodin* och *Cui.*

Italien har af symfoniker att framvisa *G. Sgambati* (D dur-symfoni) och *G. Martucci* (D moll-symf.). — England har en bemärkt symfonikomponist i *F. H. Cowen,* särskildt känd genom »Skandinavisk symfoni» (1882). — I Böhmen framstå på detta område *Friedrich Smetana* och *Anton Dvoràk.* Smetanas tondikter äro först efter hans död 1884 allmänt bekanta. Så ha ett par af hans operor flerstädes gifvits (»Brudköpet» och »Dalibor») och af orkestersaker likaledes cykeln »Mein Vaterland». Dvoràk har vunnit ett aktadt namn på nästan alla tonkonstens områden, mest bekanta äro af symfoniska verk hans D dur-symfoni och den med amerikanska folkmelodier späckade symfonien »Aus der neuen Welt».

Till programmusiken och den nationela symfonien sluter sig en tredje, som väger mellan båda, symfonien i klassisk riktning, som fasthåller traditionerna från Beethoven och romantikerna. Mendelssohns och Schumanns inflytande spåras, naturligt nog, i symfonierna från deras och dem närmaste tid af *Taubert, Rietz, Hiller, Dietrich* (främst op. 20 D moll), *Bargiel* och *Reinecke* (mest känd genom G moll-symf.) Andra kompositörer af efterklassiska symfonier äro *Rob. Volkmann, Max Bruch, Fr. Gernsheim* och *H. Götz,* ehuru dessa deras verk ej visat större lifskraft. Mera framgång tycks vara beskärd åt *Felix Dräseke* efter bekantskapen med hans »Sinfonia tragica» (1887). Numera glömd som symfoniker är *Franz Lachner* (1803—1890), ehuru hans D moll-symfoni blef prisbelönt. Hans betydelse ligger på den moderna *orkestersuitens* område. Han är skaparen af denna till Bach och Händel sig anslutande suite. Mendelssohn återväckte, som man vet, Seb. Bachs orkestersuite (D dur, H moll). Härmed står säkerligen Lachners efter- och ombildning af suiten i sammanhang. Denna ombildning bestod hufvudsakligen deri, att man frångick de gamla mönstren (Allemande, Courante, Sarabande och Gigue) och i stället upptog de af Wiener-klassikerna i deras Divertimenti, Cassazione och Serenader med förkärlek använda satserna. Jemte Lachner kunna som suite-komponister nämnas: *J. Raff, H. Esser, W. Bargiel, J. Grimm* och *J. Jadassohn.* Till suiter i nyare stil höra serenader af Joh. Brahms, Rob. Volkmann och *Rob. Fuchs,* som äfven skrifvit en vacker symfoni (C dur), samt *A. Klughardt, J. Brüll, H. Hofmann, E. Kretschmar, M. Moszkowski* o. a.

Efter denna lilla afstickare på suitens och serenadens områden återvända vi till symfonien. *Johannes Brahms* (1833—1897) hade redan uppnått sitt 40-tal, innan han kom fram med någon symfoni. Anlopp därtill funnos i hans båda serenader och orkestervariationerna öfver ett tema af Haydn. Då framträdde 1877 hans C moll-symfoni, som väckte stor uppmärksamhet och förvärfvade honom Hans v. Bülows vänskap, som kallade denna symfoni »Beethovens tionde». Ej mindre uppseende väckte den andra i D dur (1878), den tredje i F dur (1884) och den fjerde i E moll (1886). Kunde man i de båda första tala om inflytande af Schumann, så visa de sista en självständig konstnärs-individualitet. I Brahms spår vandrar *H. v. Herzogenberg* (f. 1843) med sina symfonier i C moll och B dur. En motsatt företeelse till Brahms var *Anton Bruckner* (1824—1896). Den historiska betydelsen af hans 9 symfonier ligger deri, att han sökte öfverflytta Wagners musik för scenen på den absoluta musikens mark. Han tillegnade också Rich. Wagner sin tredje symfoni (D moll). Brahms och Bruckner ha ställts i jemförelse, och då man i Brahm's symfonier endast velat se produkten af blott konstfärdighet, har Bruckners utropats såsom verkliga uppenbarelser af ett varmt och djupt kännande konstnärshjärta. Brahm's symfonier hafva emellertid vunnit fast fot i alla konsertinstitut, medan Bruckners, trots glänsande instrumentation, modern form och kontrapunktiskt mästerskap, ännu icke tillvunnit sig odeladt bifall i konsertsalarna.

Den ung-tyska skolan, som sträfvar att fortplanta de Berlioz-Listz'ska traditionerna är representerad af *Felix Weingartner, Paul Geisler, Schultz-Beuthen, Mahler* och framför allt *Richard Strauss,* hvilken hvad begåfning, musikaliska förmögenheter och instrumentationstalang beträffar utan all fråga är den mest betydande; han besitter en genikraft som söker sin like, det får man medge om man också ej kan sluta sig till den af honom företrädda åsikten att musiken kan uttrycka allt möjligt. Odeladt bifall har ännu ingen af hans symfoniska dikter vunnit, af hvilka de förnämsta äro »Don Juan», »Tod und Verklärung», »Also sprach Zarathustra», »Don Quixote», »Heldenleben». Huruvida Strauss kommer att inverka på utvecklingen af symfonien är ej godt att säga, men att konstmedlen nu äro stegrade till sin yttersta potens, det torde ej betviflas.

Om den öfriga instrumentalmusiken i det gångna århundradet få vi sedan yttra oss och spara till längre fram öfverblicken af musiken i den skandinaviska norden under detsamma.

Mozarts dramatiska och symfoniska verk.

En intressant öfverblick af Mozarts verk finner man i det i Wien utgifna »Fremdenblatt», författad af Max Dietz. Vi återgifva här densamma. Mozart föddes som bekant 27 juni 1756 i Salzburg och dog d. 5 dec. 1791 i Wien. — 1. »Apollo et Hyacinthus seu Hyacinthi Metamorphosis», latinsk skolopera i 3 akter, utförd af studenter d. 13 maj 1767 i Salzburg. — 2. »Bastien und Bastienne», operett i 1 akt, uppförd 1768 i ett privathus, hos dr. Anton Messmer i Wien. — 3. »La finta semplice», opera buffa i 3 akter, kompon. 1768 i Wien, uppförd i Salzburg följande år. — 4 »Mitridate, Rè di Ponto», opera seria i 3 akter, uppförd 26 dec. 1770 i Milano. — 5. »Ascanio in Alba», dramatisk serenad i 2 akter, uppförd 17 okt. 1771 i Milano vid erkehertig Ferdinands förmälning med prinsessan Beatrice af Modena. — 6. »Il sogno di Scipione», dramatisk serenad i 1 akt, uppförd i början af maj 1772 i Salzburg, komponerad med anledning af en erkebiskopsinvigning därstädes. — 7. »Lucio Silla», opera seria i 3 akter, uppförd 26 dec. 1772 i Milano. — 8. »La finta giardiniera», opera buffa i 3 akter, uppförd 13 jan. 1775 i München. — 9. »Il Rè pastore», dramatisk kantat i 2 akter, uppförd 23 april 1775 i Salzburg. — 10 »Zaïde», allvarligt sångspel i 2 akter, komp. omkr. 1780, uppfördt 27 jan. 1866 i Frankfurt. — 11. »Idomeneo, Rè di Creta, ossia Ilia e Idamante», opera seria i 3 akter, uppförd d. 29 jan. 1781 i München. — 12. »Die Entführung aus dem Serail» eller »Belmonte und Constanze», komiskt sångspel i 3 akter, uppfördt 16 juli 1782 i Wien. — 13. »Der Schauspieldirector», komedie med musik i 1 akt, uppförd 7 febr. 1786 i Schönbrunn. — 14. »Le nozze di Figaro», opera buffa 4 akter, uppförd 1 maj 1786 i Wien. — 15. »Il dissoluto punito ossia il Don Giovanni», opera buffa i 2 akter, uppförd 29 okt. 1787 i Prag. — 16. »Cosi fan tutte», opera buffa i 2 akter, uppförd 26 jan. 1790 i Wien. — 17. »La Clemenza di Tito», opera seria i 2 akter, uppförd 6 sept. 1791 i Prag. — 18 »Die Zauberflöte», romantisk opera i 2 akter, uppförd 30 sept. 1791 i Wien (i Freihause auf der Wieden).

Summa 18 operor, nämligen 1 latinsk (skrifven vi 11 års ålder), 7 opere serie, 5 opere buffe, 2 tyska operetter, och 3 tyska operor.

Det kan ha sitt intresse att också kasta en blick på Mozarts symfoniska verksamhet. Från 1759 till 1824 räckte den klassiska tiden för denna konstart. Förstnämnda år hade fader Haydn i Lukavec vid Pilsen skrifvit sin första lilla glada symfoni (i 3 satser) i D-dur, sistnämnda år d. 7

maj fick Beethoven första gången uppförd sin titaniska 9:de symfoni. Emellan båda ligger Mozarts konstskapelser af detta slag under en tid som sträcker sig från 1764 till 1788. Redan som åttaårig gosse hade han i London skrifvit sin första (3-satsiga) symfoni i Ess-dur. På denna följde två andra, skrifna på samma år (en 5-satsig i B-dur, en 3-satsig i Ess), därefter 46, dels 3- dels 4-satsiga symfonier. Bland de 3 satsiga finnas några, hvari de särskilda delarne icke äro afslutade utan öfvergå i hvarandra, såsom t. ex. den i Salzburg 1779 komponerade G-dur-symfonien, som företer den dåvarande italienska uvertyrformen och verkligen också tjenat som uvertyr till Bianchis »La villanetta rapita». I London, i Haag, sedan i Wien och därefter i Italien skref det vidtberesta underbarnet många symfoniska arbeten. Högre värde ega de under åren 1771—1774 i Salzburg komponerande symfonierna, af hvilka den allvarliga i G-moll och den muntra i A-dur äro för kännare bekanta och på senare tid gifna. Med den som 3 juli 1778 uppfördes i Paris, den 3-satsiga i D-dur, begynner en ny period. På dessa följde 1779 B-dur- och 1780 C-dur-symfonien (i 3 satser), båda skrifna i Salzburg. De sju s. k. »Wiener-symfonierna», emedan de tillkommit sedan mästaren flyttat till Wien, äro den i D-dur, 1782 kompon. i Wien och där 1783 uppförd, den i C-dur, komp. 1783 i Linz, en föga bekant i G-dur, den 3-satsiga i D-dur, kompon. dec. 1786 i Prag och där gifven i jan. 1787 slutligen de tre sista, efter hvartannat skapade på den otroligt korta tiden af omkr. sju veckor: den i Ess-dur (fullbordad 26 juni), den i G-moll (fullbordad 25 juli) och i C-dur (fullbord. aug. 1788). Vi ega sålunda af Mozart 8 symfonier i C, 6 i G, 15 i D, 3 i A, 6 i F, 4 i B, 5 i Ess-dur och 2 i G-moll; tillsammans 49 symfonier, en produktivitet som står mellan Haydns, hvilken skref 112 symfonier, och Beethovens, som nöjde sig med 9 sådana.

Musikbref från Roma.

Jan. 1900.

Puccinis »Tosca»: Costanzi-teatern.— Hartmanns »San Pietro»: S. Carlo-kyrkan.

För en konstälskare är det synnerligen anslående att bevittna det spänningsfulla intresse, hvarmed i Italien premiéren af en ny opera motses, ej allenast af ett jämförelsevis ringa antal kännare och amatörer, utan snart sagdt inom alla samhällsklasser, åtminstone då det gäller en »maëstro» af *Giacomo Puccinis* betydenhet. I själfva verket utgör denne, sedan den rikt begåfvade *Alfredo Catalani* skattat åt förgängelsen, *Arrigo Boito* fullständigt tyckes hafva öfvergifvit tonkonsten för att författa texterna till Verdis senaste skapelser, och *Luigi Mancinelli* efter framträdandet af »*Ero e Leandro*»* sedan ett par år vandrar biltog kring världen, skördande guld och lagrar såsom orkesterledare, jämte Mascagni den »unga skolans» förnämsta hopp. Hvilkendera som är mest värdig att upptaga den italienska musiknestorns Eliasmantel, får framtiden utvisa. Det är ej heller utan, att dessa båda allmänhetens gunstlingar sins emellan rivalisera om densammas ynnest, och att man i våra dagars Italien, om ock ej i lika hög grad, kan tala om *mascagnister* och *puccinister*, liksom Pariserpubliken under förra århundradet var delad i två skilda partier, Glucks och Piccinis resp. anhängare. Utan tvifvel har härvidlag Puccini, hvars operakomposition utmärker sig för större enhetlighet och kontinuitet än den mångfrestande Mascagnis, majoriteten på sin sida. Enär den senare varit den, som med »Iris»** sist haft ordet, afvaktades med verkligt feberaktig undran den förres svar med »*Tosca*».*** Detta afgafs d. 14 januari å Costanzi-teatern inför eliten af allt, hvad Roma eger illustert, i främsta rummet den konstälskande drottning Margherita, vidare hufvudstadens »sindaco» (guvernör), prins Prospero Colonna etc. etc., samt af musikvärlden tonsättarne Mascagni, Marchetti, Franchetti, den celebre tenorsångaren Fernando de Lucia och den äfven i Sverige firade »violinelfvan» Teresina Tua jämte sin make, musikkritikern grefve Franchi de Valetta, för att ej nämna representanterna för in- och utlandets förnämsta tidningar.

Utgången af premiéren, som sålunda gestaltade sig till en formlig estetisk »événement», motsvarade måhända ej tiil fullo de högt spända förväntningarna, och ehuru arbetets talrika skönheter med hvarje ny föreställning trädt alltmera i dagen, har kritikens opinion i många stycken varit oerhördt skiftande, men den allmänna meningen tyckes dock vara att ett musikdrama af så högt artistiskt värde ej framträdt alltsedan Verdis »Falstaff» — en sannskyldig italiensk melodram i detta ords bästa bemärkelse, uppfylld af äkta känsla och lidelse samt i formelt hänseende vittnande om sin mästares herravälde öfver de tekniska uttrycksmedlen. Fullt självständig, är han en af de få »unga»,* som lyckats skapa en egen stil, den största förtjänsten hos en författare, välförestående då nämnda uttryck ej döljer fattigdom på inspiration och idéer. Med Puccini är emellertid förhållandet alldeles motsatt. I hans båda förstlingsverk, »*Villi*» och »*Edgar*», hvilka väckte jämförelsevis ringa uppseende, om det ock med rätta anmärkts, att lejonet redan i dem visat sina klor, är ännu inflytandet af hans, liksom Mascagnis, genaliske lärare vid Milanos konservatorium, »Giocondas» alltför tidigt bortgångne kompositör Ponchielli, öfvervägande, och däraf har han alltjämt bevarat den för operadiktning så värdefulla talang, som var specielt utmärkande för denne och som italienarne benämna »teatralita» eller blicken för det sceniskt effektfulla. I det hela taget är alltså Puccini, hvilken med »*Manon Lescaut*» och »*Bohême*» aflagt så rika löften och redan skördat så lysande framgångar, att lyckönska till det verkligt betydande framsteg, han nu senast gjort vid sitt första försök att behandla ett rent tragiskt ämne. Särskildt har han i sitt senaste verk skänkt all den relief, hvaraf musiken är mäktig, åt karaktäriseringen af dettas tre hufvudfigurer, den i sin kärlek lika hängifna, som i farans stund djärfva sångerskan Floria Tosca, den ej mindre ädle och varmhjärtade målaren Mario Cavaradossi samt den samvetslöse och liderlige polischefen baron Scarpia.

Det är att beklaga, att Italiens nyare operakompositörer vid valet af sina libretter ådagalagt en afgjord förkärlek för sådana bizarrerier som den japanska »Iris»-historien med sin oklara symbolism samt de rafflande franska, effektstyckena »Fedora»** och »Tosca», fabricerade, om än med aldrig så stor teknisk talang, enkom för att bereda en stor skådespelerska tillfälle att briljera med sin konst, då de hafva till sitt förfogande poetiska skatter, sådana som Ariostos och Tassos odödliga hjältedikter! Icke förty har kritiken just i fråga om texten till »Tosca» varit af de mest skilda åsikter. Sålunda har det å ena sidan betecknats såsom ett rent litterärt misstag att göra ett så motbjudande ämne till föremål för musikalisk behandling, andra åter upphöja densamma till skyarna, förklarande, att man måste gå tillbaka ända till Felice Romani för att finna dess make. Mascagni lär, på samma gång han varmt rosat sin »rivals» senaste opus, hafva yttrat: »jag själf har massakrerats af alltför dåliga libretter, Puccini är offer för en alltför god dylik.» Erkännas måste, att textförfattarne *Luigi Illica* och *Giuseppe Giacosa* i sin versifierade

* Se Sv. Musiktidn. 1898, n:o 7.

** Se Sv. Musiktidn. 1899, n:o 9.

*** Att förevarande melodram passerar just i den »eviga staden» — tidpunkten är sommaren 1800, samtidigt med Marengo-slaget — bidrog i sin mån till att öka nyfikenheten.

* Puccini, hvars fader jämväl var musiker, är född i Lucca 1859.

** Se Sv. Musiktidn. 1899, n:o 4.

parafras af Sardous drama gjort allt för att mildra dettas vederstyggligheter genom att däri inlägga en mängd stycken af stor lyrisk skönhet.

Det är just i dem Puccinis sånggudinna firar sina största triumfer. Såsom de dyrbaraste juvelerna, hon här i rikt mått strött omkring sig, framglänsa i första akten — kyrkscenen — Marios (tenorens) romanser: »Recondita armonia di bellezze diverse» och »Quale occhio al mondo» samt Toscas (sopran): »Non la sospiri la nostra casetta» och »Venivo a lui tutta dogliosa», hvilka dock nästan förblekna inför det storslagna, gregorianska »Tedeum» med ackompagnemang af orgel, kyrklockor och orkester, hvilket, afbrytande Scarpias (baryton) olycksbådande monolog: »Va, Tosca! Nel tuo cor s'annida Scarpia», bildar denna akts effektfulla afslutning. I andra akten — förlagd till den sistnämndes salong i öfre våningen af Farnese-palatset — där jämväl såsom ett väl funnet drag må framhållas kontrastverkningen mellan de vid aktens början från den nedre våningen uppstigande tonerna af en — med Tosca i hufvudpartiet — utförd kantat (hvars tidsfärg med sina sirliga gavottmelodier dessutom är synnerligen lyckligt träffad) och den förestående tortyrscenen — anslå framför allt Marios glödande frihetssång: »Ah, c'e un Dio vendicator» och Toscas patetiska klagan: »Vissi d'arte e d'amor», den förra en ur själens innersta framträngande invokation, den senare ett det mest gripande uttryck för mänsklig smärta. Dessutom har ifrågavarande akt, i hvilken Scarpia är den dominerande personligheten, att uppvisa dennes karaktäristiska fraser: »Ella verrà!... Dio creò diverse beltà e vini diversi. Io vo gustare quanto posso della creazione divina» och »Legato mani e pié il vostro amante» samt det dystra, mästerligt utarbetade motiv, som beledsagar densammes utskrifvande af passet för de båda älskande; minst lyckad är slutet af akten, där Tosca, sedan hon mördat polischefen för att undgå att falla offer för dennes lustar, gifvande vika för sin religiösa impuls, placerar ljus kring liket och ett krucifix på dess bröst. Tredje akten, hvilken tilldrager sig på en terrass af fästet S. Angelo, öppnas med ett utomordentligt stämningsfullt preludium, målande daggryningen och den eviga stadens uppvaknande vid kyrkklockornas ljud. De klara tonerna af en nedanför passerande herdegosses riturnell förhöja effekten af denna symfoniska dikt, hvarpå följa några af partiturets skönaste pärlor, den fångne Marios bittert vemodiga klagan, då han före sin afrättning blickar tillbaka på sin grusade kärlekslycka, samt efter Toscas ankomst den härliga duett, som inledes med den förres arioso: »O dolci mani, mansuete e pure» och når sin höjdpunkt i den inspirerade strettan: »Sparve il duol». En kort dödsmarsch, som föregår Marios fusiliering, förbereder verkningsfullt operans slutscen, i hvilken Tosca, när sbirrerna efter upptäckten af hennes dåd anlända för att gripa henne, med utropet: »O Scarpia, avanti a Dio» störtar sig ned från fästningen.

Till sist allenast några ord angående utförandet, som ställer alldeles exceptionella fordringar på särskildt orkestern, hvilken under den här högt uppburne *Leopoldo Mugnones* öfverlägsna ledning gjorde sin sak förträffligt, samt innehafvarne af hufvudpartierna, hvilka voro i de möjligt bästa händer, återgifna af sådana i allo utmärkta artister som *Hariclea Darclée* — till börden rumäniska —, *Emilio de Marchi* och *Eugenio Giraldoni;* ej minst den senare förtjänar erkännande för den moderation han inlade i sin framställning af Scarpia, och hvarigenom han i någon mån mildrade det motbjudande i sin svåra och otacksamma uppgift.

Ett nytt oratorium utgör ett anmärkningsvärdt moment i det romerska musiklifvet. Just här, hvarest *Emilio Del Cavaliere* år 1600 blef banbrytaren inom förevarande art af tondiktning, skulle man tycka, att densamma borde haft varaktig lifskraft, men så var ej fallet, och afbrotten voro till den grad långvariga, att efter Cavalieres omedelbare efterföljare *Giacomo Carissimis* oratorier förflöto två hela sekel, innan den artistiska kedjan återknöts med *Pietro Raimondi.*

Till denna tradition har nu franciskanermunken *Hartmann* — på fädernet af österrikisk, på mödernet af italiensk härkomst — orgelnist i Ara Coeli-klostret på Capitolium, anslutit sig. Såväl på grund af nämnda faktum, hvilket redan i och för sig bär vittne om upphöjdheten af hans intentioner, som den egna innebörden af hans »*San Pietro*», höjer sig detsamma vida öfver nivån af den mängd religiösa kantater, som på senaste tiden sett dagen.

Ingen mindre än kardinal *Parocchi* har efter bibeln och liturgiska arbeten affattat texten, hvilken utgör en skildring af Jonas son Simons kallelse af Kristus och insättande till hans ställföreträdare på jorden. Berättelsen afbrytes här, utan att S. Petrus' gestalt vidare framträder i utöfningen af sitt apostoliska ämbete, sina resor och sitt martyrskap.

Denna typens spiritualitet har Hartmann väl uppfattat och bevarat i sitt verk, så att endast tillfälligtvis någon ansats till beskrifvande musik förekommer, såsom vid episoden om sjön Genezaret och det underbara fiskafänget, medan han för öfrigt håller sig till den psykiska framställningen. Utan att ingå i några vidare detaljer, må blott omnämnas, att Frälsarens parti, utfördt från orgelläktaren, hvars instrument uteslutande ackompagnerar hans stämma, med sina på samma gång blida och majestätiska toner verkar synnerligen anslående, likaså apostlafurstens högtidliga förklaring: »Tu es Christus.» I sin helhet utmärkes »San Pietro» af en nobless i idéerna och en värdighet i fråga om formen, hvilken, med de klassiska kompositionerna till förebild, ådagalägger dess mästares förfarenhet i den harmoniska och instrumentala tekniken. Då han ännu är i sin bästa ålder och redan producerat åtskillig värdefull kyrkomusik, har man allt skäl hysa förhoppning om ytterligare alster af hans lärda och flitiga penna.

Anteros.

FÖLJETONG.

Marie Antoïnettes Klavér.

Den 10 augusti 1792 inträngde den ursinniga folkmassan i Paris i Tulierierna. Den stormade genom alla rum och kom slutligen till drottningens musiksalong, där den fann tillräckligt föremål för sitt förstörelsebegär, och redan var man i full verksamhet att utkasta möblerna genom fönsterna.

En ung kanonier vid nationalgardet stod lutad mot en vägg och betraktade dessa bedrifter. Hvad rörde det honom att speglarna krossades, att de dyrbara taflorna förstördes, att bord och stolar skickades ut genom fönstret? Dessutom, hade han velat hindra det, så skulle hans hufvud från höjden af en pikspets snart fått åskåda ofoget.

Sålunda lät kanonieren saken ha sin gång; men då ordningen kom till ett praktfullt klavér, ett mästerverk i sin väg, så tyckte han att det gick för långt och ropade ett dundrande »håll!» åt de exekverande.

Detta rop verkade elektriskt på mängden.

Man stannade och öfverlade hvad som vore att göra med den djerfve interpellanten.

Kanonieren sprang fram och ropade ännu en gång: »håll!»

— Ah bah! — svarade en ursinnig, den bastante låssmeden Gamin. — Hvad menar du med ditt skrik?

— Jag menar att du skall skona lådan.

— Och hvarför det då? Den kan lika gärna som allt annat dansa ned i trädgården. Hvartill tjänar denna förgyllda och målade koffert?

— Hvad den tjänar till? det skall jag strax säga er. Det ges ingenting så patriotiskt som denna koffert. I honom bo våra bästa sånger. Sätt den igen på sina fötter, och när

ni har öfvertygat er om sanningen af mina ord, så skall ni säkert benåda honom.

Kanonieren sökte efter en stol — fåfäng möda, då alla voro krossade eller nedslungade i trädgården — och då han icke fann någon, ställde han sig framför klavéret samt uppstämde »Ca ira», Carmagnolen med flera stycken af detta slag.

Den rasande mängden lyssnade uppmärksamt, därefter skallade ett jubelrop, och nu började man dansa så länge någon förmådde röra sig.

Ingen tänkte numera på att förinta den melodiösa kofferten; man önskade den fastmera allt välbestånd så länge som möjligt. Kanonieren tillstyrkte nu de trötta dansörerna att lämna salongen och hämta frisk luft i trädgården. Sedan de efter mycket motstånd gått sina färde, tillspärrade han dörren och kastade nyckeln ut genom fönstret för mera säkerhets skull.

Då han ville aflägsna sig, blef han varse en bättre klädd man, som redan bland sanskulotthorden väckt hans uppmärksamhet. Då klavéret stod på språng, hade han med tårfulla ögon blickat på kanonieren och därefter liksom till bön lyftat sina hopknäppta händer. Kanonieren hade därefter räddat instrumentet.

— Nå min herre, är ni nöjd nu?

— Ack, ni är en engel!

— Ingenting mindre, jag är kanonieren Alexis. Och ni?

— Jag är Doublet, drottningens klavérstämmare. Mitt hjärta ville brista när jag såg dessa barbarer rusa in i musiksalongen, jag arbetade mig fram för att om möjligt rädda det dyrbara instrumentet. Men för mig skulle det ej ha lyckats, ty jag är svag i mina idéer! Ni har påfunnit det rätta sättet, och tusenfaldt tackar jag er. Nu kan jag gå, ty i edra händer är klavéret i säkerhet.

— Klavéret är visserligen i säkerhet, men det skulle icke skada om ni tänkte på er själf. Er anständiga klädsel är en förbrytelse i dessa människors ögon, och om man får se er, har ni att välja mellan guillotinen och det öde man ämnade åt detta klavér.

— Gudbevars! men hvarthän skall jag fly?

— Kom bara, låt mig sörja för det.

Kanonieren tog Doublet under armen och förde honom genom hemliga gångar ur Tuilerierna. Derefter åtskildes de under försäkringar om evig tacksamhet och obrottslig vänskap.

(Forts.)

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Febr. 1 Donizetti: *Leonora.* — 2 Hallén: *Valdemarsskatten.* — 3, 7 Gounod: *Faust* (Siebel: frkn. Karlsohn, Thulin; Mefistofeles: hrr Sellergren. Söderman). — 4 Gluck: *Orfeus;* Mascagni: *På Sicilien.* — 5 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frkn. Thulin, Lindegrén; Mossul, Kadoor, Zephoris, Piffear, Zizel: hrr Lundquist, Sellergren, Ödmann, Adami, Grafström). — 6, 9, 13 *En midsommarnattsdröm,* dram i 3 akt. af W. Shakspear, musik af Mendelssohn-Bartholdy. — 8, 14 Thomas: *Mignon* (Mignon: frök. G. Nilsson, deb., Philine: frökn. Fernqvist, Karlsohn; Meister: hr Malm, deb.; Lothario: hrr Mandahl, deb., Lejdström. — 10 *4:de Symfonikonserten.* 1 Ant. Bruckner: Symfoni, N:o 7; 2 Wagner: Förspel till »Tristan och Isolde»; 3 Hallén: »Den unge herr Sten Sture». Tondikt för ork. med förbindande dikt af H. Tigerschiöld (frams. af hr Elmblad); Beethoven: Leonora-ouvertyr N:o 1; 11 Verdi: *Trubaduren* (Azucena: frök. Edström); 12 Wagner: *Den flygande Holländaren.*

Musikaliska akademien. Febr. 9, 12, 14 konserter af fru Teresa Carreño.

Vetenskapsakademien. Febr. 1. Fru Dagmar Möllers 4:de Svenska romansafton. Biträdande: hr W. Stenhammar.

En högtidlig föreställning ägde rum å kgl. teatern d. 6 febr. och detta i dubbel bemärkelse, då man på landets första scen ånyo fick se en Shakerpearpjes och denna tillika gafs som afskedsrecett åt en gammal förtjänstfull dramatisk skådespelare, nämligen Ferdinand Thegerström. Recettagaren, nu nästan blind, utförde vid tillfället Egeus rol och blef flere gånger under aftonens lopp lifligt hyllad med inropningar och lagerkransar. Vid föreställningens slut trädde hr Thegerström i civil högtidsdräkt fram och uttalade med rörd stämma sitt tack till konung, publik och press för den nåd och välvilja han fått röna, så väl under sin konstnärsverksamhet, som särskildt denna dag. Från hr Thegerströms anställning vid Södra teatern mins man med nöje hans ypperliga operettfigurer, såsom t. ex. Dunkaschin i »Theblomma» och Pietro i »Frihetsbröderna». Utförandet af »En midsommarnattsdröm» var i allo förtjänstfullt. Som Puck utmärkte sig synnerligen frök. Bosse och bland de komiska handtverkarne hr Bæckström. Den härliga musiken kom under hr Nordquists direktion till sin fulla rätt.

I »Mignon» har herr Malm debuterat såsom Wilhelm Meister, med sin vackra röst och tydliga uttal görande ett godt intryck. I sista aktens aria lät ej höjdtonen fullt fri, möjligen beroende på indisposition. Vid återupptagandet af »Trubaduren» uppträdde frök. Edström såsom Azucena och återgaf förtjenstfullt detta svåra parti. Denna unga sångerska med sin goda mezzosopran är en välbehöflig kraft för k. operan. Senaste symfonikonserten gafs för gles publik. Programmets hufvudnummer var en symfoni af Anton Bruchner (organist och konservatorieprofessor i Wien, f. 1824, † 1896), ett för vår musikpublik okändt namn. Denna Bruchners 7:de symfoni är den som mest spelas i Tyskland, och anses njutbarast. Intressant var också att nu få göra bekantskap med ett verk af den gamla wagnerepigonen på det symfoniska området. Vår erfarenhet dervidlag skiljer sig ej från den allmänna utomlands, att symfonien har många vackra melodiska tankar och ofta nog intresserar med originella klangfärger och glänsande instrumentation, men att brist på sinne för organisk konstruktion och begränsning, särdeles märkbar i yttersatserna, verkar tröttande. Det derpå följande numret af Wagner, förspelet till »Tristan och Isolde», visade hur den verkligt genialiska förmågan undgår de stötestenar, hvarpå Bruchner staplat. Af konsertens båda slutnummer är Halléns tondikt förr gifven och omnämnd. Slutet af densamma är en orkesterlongör, som tål vid förkortning. Dikten deklamerades mycket uttrycksfullt af hr Elmblad. Beethovens Leonorao-uvertyr n:o 1, hur ljuslätt och vacker den än är, gör, som bekant, mindre stort intryck än n:o 3, vanligen spelad som mellanaktsmusik då »Fidelio» uppföres. Hr Stenhammars ledning af konserten var berömvärd.

Fru Möllers stora talang som romanssångerska bevittnades och hyllades af en talrik publik på hennes svenska soaréafton, egnad åt sånger af Aug. Söderman (9) och Wilh. Stenhammar (8), alla väl valda. Mellan sångafdelningarna spelade hr Stenhammar sina bekanta »Tre Fantasier för piano». Det bifall hr Stenhammar vann genom sitt solospel gälde nog äfven hans förtjänstfulla sångackompagnement och kompositionstalang i allmänhet.

Fru Carrenos stora triumfer äfven under detta konsertbesök äro förut nämnda. Vi vilja nu tillägga innehållet af programmen, hvilka upptogo af Beethoven: Sonater op. 53, 27 n:o 1 och Sonata appassionata samt Andante favori; af Bach-Tausig: Toccata och Fuga, D moll; Chopin: Nocturne op. 62, N:o 1, op. 48 N:o 1, op. 37 N:o 2. Ass-dur-Etude, Polonaise, op. 44, och op. 53; Schumann: Sonate, op. 22, Etudes symphoniques; Mozart: Fantaisie, C moll; Schubert: Impromptu op. 90 N:o 2 och op. 142 N:o 3; Schubert-Liszt: Soirée de Vienne N:o 6, Marche militaire; Paganini-Liszt: La campanella; Tschai kowsky: Chant sans paroles, Mac Dowell: Etude de concert, Rubinstein: Romans, Barcarolle (G dur), Vals-Caprice. Därjämte bjödos på flere extranummer, såsom Berceuse af Chopin, Henselts »Si oiseau j'étai», hennes egen vals »Mi Teresita» m. fl.

Musiknotiser

Från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. En intressant debut lär vara att å denna scen förvänta i det fru Davida Afzelius, hvars ypperliga altstämma är väl bekant, säges komma att uppträda första gången som operasångerska, troligen i Amneris parti.

Operasångaren John Forsell, som med så stor framgång biträdde å Joh. Svendsens och hofkapellets konsert i Köpenhamn för en tid sedan, lär i nästa månad låta höra sig därstädes å en af konsertpalatsets stora konserter under Joach. Andersens ledning, vid hvilka ofta framstående solister medverka.

Prof. Ivar Hallström har rest till Göteborg i och för instuderandet af hans nya treaktsoperett, som där kommer att först uppföras. Operetten lär benämnas »Djäfvulens snaror» och har till textförfattare herr H. Christiernson.

Populära konserter af rätt god beskaffenhet till det billiga priset af 25 öre har man under senare år fått tillfälle att njuta af om söndagsaftnarna å Arbetareinstitutet och äfven i Vetenskapsakademien samt på söder. Dessa konserter hafva hufvudsakligen varit afsedda för arbetsklassen och mindre bemedlade. Sedan i höst ha populära lördagskonserter äfven börjat gifvas med 50 öres inträdesafgift. Vid en sådan konsert d. 3 febr. upptog programmet stråkkvartett af Beethoven (hrr G. Molander, Ax. Runnquist, John Arrhén och Fredr. Trobäck), Polonäs Brillant för piano och violoncell, utförd af den unga lofvande pianisten frök. Ingrid Andersen (Astri Andersens syster) och hr Trobäck, Graalsrecitativet i »Lohengrin», sjunget af hr Sven Nyblom, »Elsas dröm» ur samma opera och pagens aria i »Figaros bröllop» (frök. Edla Hamberg) samt Wieniawskis »Air russe» (hr Molander). Hr Patrik Wretblad ackompagnerande.

Dagen därpå gafs Arbetareinstitutets söndagskonsert, hvars program uteslutande upptog kompositioner af af dr. A. M. Myrberg: Stråkkvartett (frkn. N. Stjernspetz, H. Munthe, hrr G. Eriksson, Fr. Trobäck), Suite för violin och piano, I—IV, utförd af frökn. Munthe och Helleday, sånger för sopran (frök. Ingrid Lundberg) samt baryton (dir. O. Sandberg), hvarjämte hr Trobäck spelade Violoncellsoli (Romans och Gavott). Båda dessa konserter gåfvos för fullt hus och med rikligt bifall.

Göteborg. Å Stora teatern har Ranft'ska sällskapet under förra hälften af denna månad uppfört »Orfeus i underjorden», »Den ondes besegrare», »Frihetsbröderna» samt »Lyckoflickan», denna såsom recett för hr Strömberg. Den 3 febr. konserterade här lady Neruda-Hallé med biträde af fröken Stockmarr.

Från våra grannland.

Kristiania. Febr. 1—14. Nationalteatern har, naturligt nog, hufvudsakligen haft att bjuda på Ibsens nya drama, för öfrigt ingen pjes med musik. Den 7:de symfonikonserten gafs söndagen d. 11 febr. (kl. 5 e. m.). — Eldoradoteaterns spellista denna tid har upptagit operetterna »Suzette», »Niniche», »Orfeus i underverdenen» och »Nitouche»; Centralteatern har fortfarande gifvit »Tusind og en nat» samt Sekond-teatern operetten »De smaa lam». Vid Musikföreningens konsert d. 3 d:s under Iver Holters ledning biträdde sångerskan fru Ida Flodin-Aavotsmark. Programmet upptog 1. Beethoven: Sinfonia eroica; 2 Wagner: Elsas dröm ur »Lohengrin»; 3 Haarklou: Dans ur operan »Fra gamle dage»; 4 Romanser med piano; 5 Smetana: (Moldau, symfonisk dikt för orkester 1:a gången). Konserter gåfvos af fru Carreño den 7 och af fru Bergliot Ibsen d. 8:de febr. samt ett par dagar senare af sångerskan Lalla Viborg Scott-Hansen, biträdd af fru Erika Nissen och konsertmästare F. W. Pedersen.

Helsingfors jan. 11—4 febr. Det vanliga firandet af Topelii födelsedag d. 14 jan. har äfven i år egt rum. Så har Svenska teatern återupptagit hans »Regina von Emmeritz», »Brita Skrifvars» skådespel i en akt, båda, som bekant af Topelius. Tillsammans med dessa pjeser utfördes sånger af hr Alarik Uggla. Folkteatern har äfven uppfört »Värmländingarne». För öfrigt ha inga pjeser med musik förekommit å stadens teatrar. — Konsert gafs den 15 jan. af sångarparet Stella och Giovanni Cokinis med biträde af hr. O. Merikanto. D. 18 och 21 hade hr Emil Leander föranstaltat körkonserter i Brandkårshuset, biträdd af hrr Cokinis, hr K. Flodin, manskör och »Arbetets vänners» blandade kör. Å sista konserten sjöng hr Bruno Aspelin Bellmanssånger till luta. — Konsert gafs den 26 af den bekanta konsertsångerskan Lillian Sanderson, biträdd af pianisten Elfriede Christiansen, och ett par dagar senare konserterade Finska gardets musikkår i Societetshuset, där för öfrigt de populära konserterna (6 st.) fortgått under hr R. Kajanus' ledning.

Den 2 febr. gaf sångerskan Adée Leander en konsert i Universitetssalen, med biträde af Filharomoniska sällskapets orkester och mag. K. Flodin, samt ett par dagar senare en populär konsert i Brandkårshuset. Den 4 febr. gaf Filharmoniska sällskapet sin 4:e symfonikonsert, under dir. R. Kajanus' ledning och medverkan af sångerskan frök. Fransesca Luigi samt pianisten Karl Ekman, med följande program: 1 Spohr: Symfoni, C-moll; Mozart: aria ur »Don Juan»; 3 Tschaikowsky: Konsert, B-moll, för piano o. orkester.

Köpenhamn jan. 14—12 febr. Kgl. Teaterns repertoar af musikpjeser har denna tid upptagit »Carmen», Verdis »Othello», »En midsommarnattsdröm», »Orfeus och Eurydike», »Figaros bröllop» samt baletten »Coppelia». Konserterna ha under samma tid varit rikliga. D. 15 jan. gafs en sådan af violinisten Anton Witek samt violoncellisten Krasselt, då bl. a. programmet upptog en ny pianotrio af Rob. Hermann, ett verk som lär ha vunnit mycket bifall i Berlin. — Fredrik Rung, Ceciliaföreningens dirigent, bekant från musikfesterna i Stockholm 1897, gaf d. 16 jan. en »kompositionsafton», hvarvid följande hans kompositioner utfördes: Stråkkvartett n:o 2, F dur; pianostycken; 4 damkörer a Capella; pianokvintett i D moll. Biträdande voro fru Golla Hammerich, damer i Madrigalkören, konsertmästare Anton Svendsen samt kapellmusici Borup, Schörring och Hoeberg. D. 18 gaf fru Sigrid Wolf-Schöller till förmån för de förolyckade norska fiskarenas familjer en konsert, hvarvid hon biträddes af fru Maria Dahl, frök. Ellen Beck, hrr Edv. Grieg, Eug. de Danckwardt och Ludv. Holm. Samma afton konserterade harpisten miss Martin med sällskap. Den 20 jan. gafs en »sångafton» af frök. Ellen Beck ock en »visafton» af fru Anna Norrie, biträdd af fru Ina Lange. — Kammarmusikaftnar ha gifvits af trion Bertha Wisanka (piano), hr H. Schmedes (viol) och A. Hekking (violonc.) samt af hrr Ludv. Holm, Axel Gade och R. Hansen. — En af paläkonserterna gafs d. 28 jan. med biträde af operasångerskan fru Emilia Ulrich och hade följande program: Mozart; »Jupiter»-symfoni; Grieg: Symfonisk dans: Fredr. Rung: »Ebba Brahe», sång-cyklus med orkester (ny); Humperdinck: Humoresk (ny); Wagner: Wotans Abschied. — D. 30 jan. konserterade fru Carreno.

Under februari har Ibsens nya drama till stor del upptagit Kgl. teaterns repertoar. Af pjeser med musik har därjämte uppförts Shakespears »Hvad man vill», med musik af åtskilliga danska komponister, samt »På Sicilien», »Carmen» och baletten »Livjägerne på Amager». Konsert gafs d. 7 febr. af operasångaren Nordal Bruun, biträdd af pianisten Olof Jensen, operasångerskan frök. Tecla Rennie samt sångerskan frök. Ellen Bech, hvars röst beskrifves som »imponerande praktfull». Hon är elev af Algot Lange. — Vi Palä-konserten d. 11 biträdde frök. Aug. Noack med utförande af Sentas ballad och romanser. — D. 12 februari gaf fru Stenhauer-Mallinson en sångafton, hvarvid äfven sånger af Em. Sjögren föredrogos.

Skandinaviska Pianofabriken,

32 Mäster-Samuelsgatan 32,

rekommenderar

sin tillverkning af utmärkta

Pianinos och **Orglar**

till billiga priser. Begagnade instrument tagas i utbyte.

Begär priskurant.

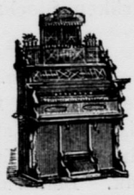

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 20:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,***

*utgifves 1900 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter** med **biografier** och **musikbilaga.** Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af **5 kronor** pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kungstensgatan 56,** 3 tr., i **bok- och musikhandeln,** å posten och tidningskontor. **I landsorten** prenumereras bäst å **posten.***

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Frankel & C:os

Pianofabrik.

Förstklassiga, prisbelönta Pianinon och Flyglar.

Äldre tagas i utbyte.

Drottninggatan 38.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

Festmarsch

för piano af ***Gustaf Hägg.***

Denna vackra och ståtliga marsch finnes nu att tillgå i godtköpsupplaga à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings förlag.

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

Danskomponisten

Henning R. Wejdling

utför på **Baler, Soiréer och Bröllop** — mindre och enklare danstillställningar äfven — *utmärkt vacker, storslagen* och *taktfast*

*** * DANS-MUSIK * ***

på piano. — Mångårig vana och erkänd skicklighet. — Order mottagas här hos hrr musikhandlare eller i min bostad,

36 Malmskilnadsgatan 36, $^1/_2$ tr. t. h.

Referens: *Hofmusikhandlare Lundquist,*
Telefon: *Brunkeberg 8 09.*

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastorale;*

Fr. Zierau: *Viidros;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Pris 1 krona.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Innehåll: Teresa Carreño (med porträtt). — Musiken i 19:de århundradet, II. — Mozarts dramatiska och symfoniska verk. — Musikbref från Roma, jan. 1900. Puccinis »Tosca» å Costanzi-teatern. Hartmanns »S. Pietro» i S. Carlo-kyrkan, af Anteros. — Följetong: Marie Antoinettes klavér. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1900.